

Sporen van paardentram en oorlog ontdekt bij werkzaamheden op Deventerweg in Zutphen

Door Nieke Hoitink 12 feb. 2022

Bij de werkzaamheden op de Deventerweg in Zutphen is alweer een bijzondere ontdekking gedaan. Het oude tramspoor van de paardentram tussen Zutphen en Eefde kwam tevoorschijn. Die tram reed daar van 1889 tot 1919. Aannemer NTP ontdekte het tramspoor onverwachts toen het oude asfalt werd weggetrokken.

Vanuit de cabine van zijn kraan leunt Michael Bruinsma een beetje naar buiten. Lekker in het zonnetje aan het werk. „*We waren net aan het graven, ik en mijn collega, en toen stuitten we op een oud spoor.*” De collega, een grondwerker, viel het op, die vreemde verkleuring in de grond. De kraanmachinist greep meteen naar de telefoon: „*Dus toen hebben we de archeologie erbij gehaald en bleek het een oud spoor van de paardentram te zijn.*”

De trambaan aan de Deventerweg in Zutphen. Links zoals die was rond 1900. Rechts zoals archeoloog Arjan den Braven hem afgelopen week aantrof. © Privé

Het tramspoor is een archeologische vondst van het recentere verleden. Deze paardentram is rond 1900 intensief gebruikt. Er zijn gegevens uit het jaar 1905. Toen maakten 46.000 mensen in één jaar gebruik van de tram tussen Zutphen en Eefde. Later werd de paardentram vervangen door een stoomtram, maar die mocht niet door de chique Deventerweg rijden.

Zo simpel kan het dus gaan. Dat een kraanmachinist even een archeoloog belt. Hebben die vakgebieden niet juist een hekel aan elkaar? Ze zitten elkaar toch vaak in de weg? „Nee hoor”, zegt ook de archeoloog van de gemeente Zutphen, Arjan den Braven. *„Echt super dat ze dan even bellen, want deze vondst hadden we niet verwacht. Dus ze hadden in feite ook gewoon door kunnen werken.”*

Dat deed de kraanmachinist dus niet. „Nee, we zagen die duidelijke sporen van vroeger en dan moeten we even aan de bel rammelen bij de archeologie en dan komt dat goed”, vertelt Bruinsma. Een bouwvakker met een neusje voor archeologie? „Ja, zo langzaamaan raken we eraan gewend”, lacht de kraanmachinist.

Er is al heel wat meer gevonden bij het openbreken van de Deventerweg. *„Er is hier in de oorlog ook flink gevochten”,* weet de archeoloog. *„Vooral in maart en april 1945. Bij de graafwerkzaamheden nu hebben we veel dikke glasscherven gevonden. Typisch van kelderruitjes die massaal werden ingetikt. De Duitsers verschansten zich dan in de souterrains van de huizen en beschoten zo de Canadezen die hier door de straat gingen.”*

Archeoloog Arjan den Braven bestudeert de ijzeren bouten die zijn gevonden op de plek waar het tramspoor lag. Naast hem de veldfles en een Duitse helm, die al eerder tijdens de werkzaamheden aan de Deventerweg werden gevonden. © Jeroen Jazet

Op tafel bij de archeoloog staat een verroeste veldfles, met een kogelgat erin. *„De kogel is aan de onderkant de fles in gegaan en via de zijkant er weer uit”,* laat Arjan den Braven zien. *„Zo weten we nog zekerder dat de Duitsers vanuit die souterrains op de langskomende Canadezen schoten.*

Het werk aan de Deventerweg heeft ons heel wat geleerd. We weten nu veel meer over hoe heftig die gevechten waren.”

Van het tramspoor is nu niets meer te zien, maar de oude tijden herleven wel in de nieuwe Deventerweg. Verguld vertelt de archeoloog dat in het nieuwe ontwerp er weer een dubbele bomenrij komt. „*Die dubbele bomenrij was er vroeger ook, maar werd gekapt toen er meer gemotoriseerd verkeer kwam. Het nieuwe ontwerp gaat eigenlijk terug in de tijd. Die dubbele bomenrij, die de weg zo statig maakt, is weer terug en het verkeer gaat weer langzamer. De cirkel is rond*”, aldus Arjan den Braven.

De Deventerweg in Zutphen in de periode 1907-1912. De tramrails zijn duidelijk zichtbaar in het straatwerk. © Erfgoedcentrum Zutphen

Bron: De Stentor